

JAROSŁAW PIEKUTIN

Analiza funkcjonowania funduszu leśnego w systemie finansowym Lasów Państwowych na przykładzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu

The Analysis of Forestry Fund Role in the Financial System of State Forests on the Example of Regional Directorate of State Forests in Radom

ABSTRACT

Piekutin J. 2006. Analiza funkcjonowania funduszu leśnego w systemie finansowym Lasów Państwowych na przykładzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Sylwan 6: 3-18.

For the time being the Forestry Fund is an integral part of the State Forests funding system. Forestry Fund has been introduced to forest management practice about 30 years ago. It appears that the rules concerning Forestry Fund implementations are given the objections and rise different opinions. The paper focuses on the methods concerning Forestry Fund distribution to separate forest inspectorates.

KEY WORDS

financial system, forestry fund, forest management financing

ADDRESSES

Jarosław Piekutin – Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa; Wydział Leśny SGGW; ul. Nowoursynowska 159; 02-776 Warszawa; e-mail: Jaroslaw.Piekutin@wl.sggw.pl

Wstęp

Właściwy podział dodatkowych efektów ekonomicznych, będących wynikiem uwarunkowań przyrodniczych (renta różniczkowa), jest jednym z podstawowych zagadnień ekonomicznych, mogących zapewnić samofinansowanie oraz osiągnięcie dodatnich wyników działalności gospodarstwa leśnego [Petrasova, Gecovic 1995]. Ma to szczególne znaczenie zwłaszcza wtedy, gdy niektóre gospodarstwa leśne są „obciążone” dodatkowymi nakładami na realizację funkcji poza-produkcyjnych.

W ramach systemu finansowego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dalej w pracy: Lasy Państwowe), opracowano pewne zasady podziału uzyskiwanej renty różniczkowej, mające zapewnić przede wszystkim wyrównywanie różnic finansowych powstałych na skutek gospodarowania w odmiennych przyrodniczo-ekonomicznych warunkach produkcji leśnej¹.

¹ W praktyce państwowego gospodarstwa leśnego można spotkać się z dwiema zasadniczymi formami systemu finansowego, które umożliwiają wyrównywanie różnic finansowych powstałych na skutek gospodarowania w odmiennych przyrodniczo-ekonomicznych warunkach produkcji leśnej. Pierwsza z nich polega na finansowaniu gospodarki leśnej z budżetu państwa i jest właściwa dla takich organizacji publicznych, jak jednostki budżetowe (budżetowanie brutto) i zakłady budżetowe (budżetowanie netto), występujące m.in. w Niemczech i Szwajcarii.

Przy drugiej formie systemu finansowego wyrównywanie różnic finansowych odbywa się w ramach wewnętrznych rozliczeń między jednostkami organizacyjnymi (zakładami) przedsiębiorstwa, koncernu i innych skoncentrowanych organizacji gospodarczych. Ta forma jest właściwa dla skomercjalizowanych gospodarstw leśnych (przedsiębiorstwa państwowe, w tym spółki kapitałowe), a także dla Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

W tym celu utworzono fundusz leśny. Funkcjonuje on w Lasach Państwowych już praktycznie od ponad 30 lat, a w obecnej formie powołany został na mocy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.). Fundusz leśny stanowi podstawowe rozwiązanie gwarantujące prowadzenie gospodarki leśnej, niezależnie od posiadanych zasobów i osiągniętych wyników finansowych nadleśnictw i regionalnych dyrekcji, dzięki czemu możliwe jest zachowanie trwałości lasu, jak też samodzielności finansowej Lasów Państwowych.

Pomimo znaczącej roli funduszu leśnego w systemie finansowym Lasów Państwowych, zwraca się uwagę na celowość modyfikacji zasad jego funkcjonowania [Gregorowicz, Kot 1993; Dawidziuk 2002; Buraczewski, Fałdowski 2003]. Obecnie wymagają tego twarde reguły gospodarki rynkowej, które pobudzają do poprawy efektywności gospodarowania środkami funduszu leśnego i uzasadniają podjęcie badań w tym kierunku.

Cel i zakres badań

Zasady funkcjonowania funduszu leśnego, już od momentu jego powołania, budziły i nadal rodzą rozbieżne opinie. Niedoskonałość funkcjonowania funduszu leśnego wynika przede wszystkim z braku szczegółowych zasad rozdziału (redystrybucji) jego środków. Ustawa o lasach jedynie w ogólnym zakresie reguluje tę kwestię, stanowiąc m.in., że Dyrektor Generalny „wyrównuje niedobory środków finansowych w nadleśnictwach i regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych, wynikające ze zróżnicowanych warunków gospodarki leśnej” (art. 33, ust. 3, pkt 7) oraz że „minister właściwy do spraw środowiska, na wniosek Dyrektora Generalnego, w drodze decyzji, ustala corocznie Lasom Państwowym wielkość odpisu na fundusz leśny...” (art. 57, ust. 2). W tej sytuacji jednostki organizacyjne Lasów Państwowych nie mają pewności co do przyszłej ich sytuacji finansowej oraz nie znają parametrów ekonomicznych, według których następuje alokacja środków funduszu leśnego.

Pewne niedostatki funkcjonowania funduszu leśnego wynikają również z tego, że stanowi on namiastkę finansowania budżetowego (przymusowe wpłaty, bezzwrotność, nieekwiwalentne zasilanie podatników) [Sochacka-Krysiak 1997]. Stąd też wśród nadleśnictw dochodowych, tzw. dawców środków funduszu leśnego, istnieje przeświadczenie, że jednostki deficytowe, tzw. biorcy środków funduszu leśnego, żyją niezasłużenie na ich rachunek. Taki klimat nie stymuluje starań o maksymalne podnoszenie efektów ekonomicznych prowadzonej działalności w Lasach Państwowych. Mniejszego przecież wysiłku wymaga uzasadnienie potrzeby uzyskania dofinansowania niż podjęcia własnych działań w kierunku poprawienia efektywności gospodarowania [Bobińska 1993; Szyszko 2000]. Z tego też względu dofinansowywanie jednostek deficytowych nie rozwiązuje jeszcze problemu sprawiedliwego czy racjonalnego wyrównywania różnic finansowych, wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach przyrodniczych i ekonomicznych.

Omawiając mankamenty funduszu leśnego nie sposób pominąć głoszonej przez UE zasady subsydiarności, która obliguje do maksymalnego usamodzielnienia finansowego podmiotów prowadzących działalność gospodarczą [Kłoczek 1999] i tylko w ostateczności zasilania ich ze środków zewnętrznych. W tej sytuacji niezmiernie istotne wydaje się określenie racjonalnej skali pomocniczości funduszu leśnego dla poszczególnych regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz wchodzących w ich skład nadleśnictw. Aby to osiągnąć, konieczne jest przeprowadzenie badań uwzględniających wszystkie, podstawowe dla gospodarki leśnej, aspekty funkcjonowania funduszu leśnego. Stąd też zasadniczym celem badań podjętych w prezentowanej pracy była szczegółowa analiza funkcjonowania funduszu leśnego, zmierzająca do określenia warunków efektywnej skali pomocy (zasilania) z funduszu leśnego dla nadleśnictw, a szczególnie:

- poznanie wpływu strumieni środków funduszu leśnego na kształtowanie się przychodów, kosztów i wyniku działalności,
- zbadanie sposobu regulacji przepływu środków funduszu leśnego w regionalnej dyrekcji,
- kształtowanie się płynności finansowej,
- ustalenie wpływu obowiązujących zasad rozliczeń środków funduszu leśnego na realizację zadań gospodarczych.

Realizację tak sformułowanego celu pracy podjęto na przykładzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (dalej w pracy: RDLP w Radomiu) według danych empirycznych w roku 1999. Przeprowadzenie badań nad funduszem leśnym wymagało zebrania materiałów źródłowych zarówno na poziomie RDLP w Radomiu, jak też wchodzących w jej skład 23 nadleśnictw.

Metodyka badań

OGÓLNE ZAŁOŻENIA METODYCZNE. Punktem wyjścia analizy funkcjonowania funduszu leśnego są obowiązujące zasady rozdziału jego środków, które charakteryzują się następującymi podstawowymi rozwiązaniami:

1. Środki funduszu leśnego są źródłem wyrównywania różnic finansowych powstałych w wyniku działalności administracyjnej i podstawowej przez nadleśnictwa. Dlatego w badaniach pominięto działalność uboczną i dodatkową². Nie ma ona bowiem bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie funduszu leśnego.
2. Następnym przyjętych zasad rozliczania środków funduszu leśnego jest konieczność wyodrębnienia nadleśnictw odprowadzających (wplacających) środki pieniężne do RDLP na konto funduszu leśnego oraz nadleśnictw korzystających ze środków tego funduszu. Stąd też dla celów niniejszej pracy istotne było wyróżnienie dwóch grup nadleśnictw, tzw. deficytowych i dochodowych, co jest równoznaczne z ustaleniem „biorców“ oraz „dawców“ środków funduszu leśnego. Podział ten powinien ułatwić identyfikację różnic w efektach działalności między wyodrębnionymi grupami nadleśnictw, a także podkreślić występujące prawidłowości. Podstawą przydziału nadleśnictw do pierwszej lub drugiej grupy są planowane wyniki działalności administracyjnej i podstawowej bez uwzględnienia środków funduszu leśnego, tzn. dane charakteryzujące spodziewaną sytuację finansową poszczególnych nadleśnictw.
3. Rozliczenie nadleśnictw z funduszem leśnym, z tytułu wyrównania różnic finansowych powstałych w wyniku prowadzenia działalności administracyjnej i podstawowej, odbywa się w okresach miesięcznych. Taki stan rzeczy narzuca analizę danych (zawartych w dokumentacji finansowo-gospodarczej) charakteryzujących przepływy środków fun-

² Niezmiernie istotnym z punktu widzenia finansowania gospodarki leśnej w Lasach Państwowych, jest określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz.U. Nr 134, poz. 692), podział prowadzonej działalności na:

- 1) administracyjną, w Dyrekcji Generalnej, regionalnych dyrekcjach i nadleśnictwach,
- 2) gospodarczą, w zakresie gospodarki leśnej w nadleśnictwach, w której wyróżnia się działalność:
 - a) podstawową: urządzenie, ochronę i zagospodarowanie lasu, utrzymanie i powiększenie zasobów i upraw leśnych, pozyskiwanie – z wyjątkiem skupu – drewna, a także jego sprzedaż w stanie nie przerobionym,
 - b) uboczną: gospodarowanie zwierzyną, pozyskiwanie – z wyjątkiem skupu – żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów w stanie nie przerobionym.
- 3) dodatkową w zakresie produkcji i usług na rzecz gospodarki leśnej (§ 4 ust. 1).

duszu leśnego, zarówno w poszczególnych miesiącach, jak też w okresie całego roku w badanej RDLP.

4. Koszty działalności administracyjnej i podstawowej w nadleśnictwach są „nośnikiem” środków funduszu leśnego, tzn. środki funduszu leśnego są rozliczane w ramach tych kosztów. W związku z tym dla dokonania oceny bezpośredniego wpływu środków funduszu leśnego na koszty działalności administracyjnej i podstawowej, a w rezultacie ostatecznym także na wynik tej działalności, konieczny jest podział tych kosztów na:

- a) koszty z funduszem leśnym (K_1), które reprezentują koszty działalności administracyjnej i podstawowej po uwzględnieniu środków funduszu leśnego wg danych zawartych w sprawozdawczości. Obejmują one następujące elementy:

$$K_1 = K_2 + O_1 - D_1 \quad [1]$$

gdzie:

- K_2 – koszty działalności administracyjnej i podstawowej bez funduszu leśnego,
 O_1 – naliczony odpis podstawowy brutto na fundusz leśny,
 D_1 – naliczona dopłata brutto z funduszu leśnego do działalności nadleśnictwa.

Z przedstawionego wzoru [1] wynika, że odpis podstawowy brutto (O_1) zwiększa koszty (K_1), a dopłata brutto (D_1) powoduje ich zmniejszenie. Przy czym, według sprawozdawczości, odpis podstawowy brutto (O_1) jest naliczany od rzeczywistej wartości sprzedanego drewna w danym miesiącu, natomiast dopłata brutto z funduszu leśnego (D_1) w każdym miesiącu równa się 1/12 planowanej wartości rocznej tej dopłaty.

Jeżeli wystąpi sytuacja, w której $O_1 - D_1 > 0$, to powstała różnica tworzy tzw. odpis podstawowy netto na fundusz leśny, zwiększający koszty. W sytuacji odwrotnej, czyli gdy: $O_1 - D_1 < 0$, wówczas różnica określa dopłatę netto z funduszu leśnego, obniżającą koszty. Pierwsza z przedstawionych sytuacji jest charakterystyczna dla nadleśnictw „dawców”, druga natomiast odnosi się do „biorców”,

- b) koszty bez funduszu leśnego (K_2), które oznaczają koszty działalności administracyjnej i podstawowej z pominięciem środków funduszu leśnego, obliczono zgodnie z poniższym wzorem:

$$K_2 = K_1 - O_1 + D_1 \quad [2]$$

Przedstawione działanie arytmetyczne pozwala na uzyskanie porównawczego poziomu dla oceny wpływu środków funduszu leśnego na koszty działalności administracyjnej i podstawowej w nadleśnictwach o różnym poziomie dochodowości,

- c) koszty z funduszem leśnym wg rozrachunków wewnętrzno-branżowych (K_3), które wyodrębniono na potrzeby prowadzonych badań, ponieważ prezentowane w sprawozdawczości koszty działalności administracyjnej i podstawowej z funduszem leśnym (K_1) nie uwzględniają rzeczywistych przepływów środków funduszu leśnego między nadleśnictwami a RDLP. Na ich wysokość składają się następujące elementy:

$$K_3 = K_2 + O_2 - D_2 \quad [3]$$

gdzie:

- O_2 – zrealizowany odpis podstawowy brutto na fundusz leśny,
 D_2 – zrealizowana dopłata brutto z funduszu leśnego do działalności nadleśnictwa,
 K_2 – jak wyżej.

W trakcie roku relacje między odpisami O_1 i O_2 oraz dopłatami D_1 i D_2 przedstawiają się różnie, co powoduje powstawanie rozbieżności między naliczonymi i zrealizowanymi wartościami

ciaми odpisów i dopłat netto ($O_1 - D_1 \neq O_2 - D_2$). Wpływa to na powstawanie w nadleśnictwach należności lub zobowiązań z tytułu rozliczeń z funduszem leśnym, które mogą wynikać zarówno z ich sytuacji finansowej w danym miesiącu, jak też ze stanu konta funduszu leśnego.

ANALIZA WPŁYWU ROZLICZEŃ Z FUNDUSZEM LEŚNYM NA RENTOWNOŚĆ NADLEŚNICTW. Dysponując podziałem nadleśnictw na „dawców” i „biorców” środków funduszu leśnego można podjąć próbę przeanalizowania wpływu rozliczeń z funduszem leśnym na rentowność jednej i drugiej grupy nadleśnictw, co zobrazowane jest na rycinie 1. Punkt wyjścia do takiej analizy stanowi podstawowy wzór na dochód (W) w nadleśnictwie:

$$W = P - K \tag{4}$$

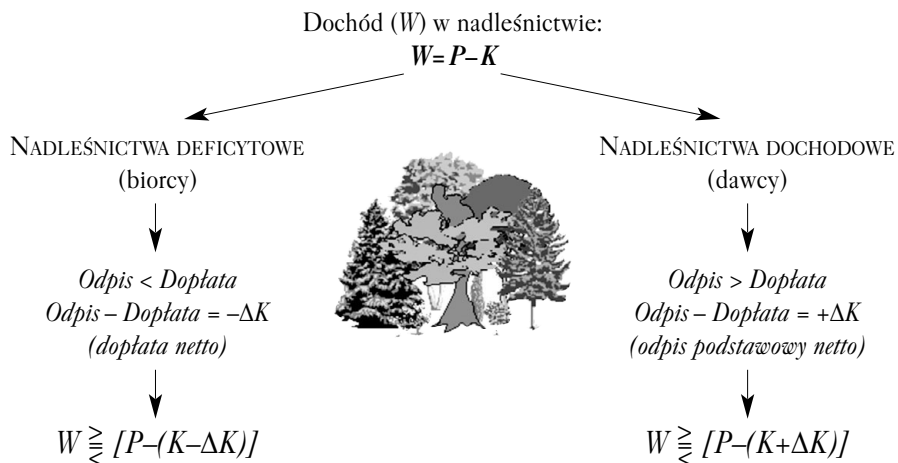
gdzie:

P – przychody,

K – koszty.

Jeżeli nadleśnictwo jest „dawcą” środków pieniężnych, oznacza to, że odprowadza środki na fundusz leśny. W takim wypadku odpis podstawowy brutto (*O*) jest większy niż dopłata brutto (*D*), czyli występuje sytuacja: $O - D > 0$. Otrzymana różnica ze znakiem „+” stanowi tzw. odpis podstawowy netto na fundusz leśny, który powoduje przyrost kosztów (ΔK), co można zapisać jako: $O - D = +\Delta K$. W związku z tym w nadleśnictwie, które jest „dawcą” środków finansowych na fundusz leśny, dochód (*W*) ulegnie obniżeniu, jednak nadleśnictwo może być nadal rentowne, albo osiągnie rentowność równą zero, czy też będzie na deficycie (ryc. 1).

Jeżeli natomiast nadleśnictwo jest „biorcą” środków funduszu leśnego, otrzymuje środki z tego funduszu. W związku z tym odpis podstawowy brutto (*O*) jest mniejszy niż dopłata brutto (*D*), czyli występuje sytuacja: $O - D < 0$. Uzyskana, z różnicy, ujemna wartość stanowi tzw. dopłatę netto z funduszu leśnego, która wpływa na zmniejszenie kosztów w nadleśnictwie, co można zapisać jako: $O - D = -\Delta K$. Przedstawiony sposób rozliczenia dopłaty netto, zgodny z obowiązującymi zasadami rozliczania środków funduszu leśnego, jest nietypowy, gdyż dopłata z funduszu leśnego stanowi dofinansowanie działalności nadleśnictwa, powinna więc zwiększać jego przychody (*P*), nie zaś zmniejszać koszty (*K*). Jednak pomimo tych różnic, w ostatecznym

Ryc. 1.

Wpływ rozliczeń z funduszem leśnym na rentowność nadleśnictw

Impact of settlement of accounts with Forest Fund on forest inspectorates financial profitability

rozrachunku, skutek (wpływ na dochód nadleśnictwa) jest taki sam. Stąd też, w nawiązaniu do obowiązujących zasad rozliczeń środków funduszu leśnego, w nadleśnictwie, które jest „biorcą” środków finansowych z tego funduszu, dochód (*W*) ulegnie zwiększeniu, jednak nadleśnictwo może być nadal na deficycie lub osiągnie rentowność równą zeru, czy też zostanie rentowne (ryc. 1).

Wyniki badań w RDLP w Radomiu

PODZIAŁ NADLEŚNICTW. W rezultacie podziału nadleśnictw RDLP w Radomiu, w pierwszej grupie znalazło się 11 nadleśnictw deficytowych, a w drugiej 12 nadleśnictw dochodowych (tab.). Jednak taki podział nadleśnictw jest zbyt zagregowany, gdyż zaciera stopień ich deficytowości, jak i dochodowości. Dlatego też dokonano dalszego podziału wyodrębnionych dwóch grup nadleśnictw, przyjmując za kryterium podziału średni poziom planowanego wyniku działalności administracyjnej i podstawowej. W ten sposób otrzymano podział na:

- 6 nadleśnictw wysokodeficytowych,
- 5 nadleśnictw niskodeficytowych,
- 8 nadleśnictw niskodochodowych,
- 4 nadleśnictwa wysokodochodowe.

Zastosowany podział nadleśnictw wpłynął także na formę prezentowania wyników badań. Do charakterystyki tych wyników w układzie miesięcznym wykorzystano podział na cztery podgrupy nadleśnictw. Z kolei w układzie rocznym scharakteryzowano badane zjawiska w poszczególnych nadleśnictwach. Przyjęte uporządkowanie nadleśnictw, wynikające z ich stopnia dochodowości (tab.), wykorzystano przy prezentacji wyników badań.

WPŁYW ŚRODKÓW FUNDUSZU LEŚNEGO NA KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACYJNEJ I PODSTAWOWEJ. Analizowane zagadnienie charakteryzuje, odpowiednio dla okresów miesięcznych i rocznych, wpływ rozliczeń z funduszem leśnym na kształtowanie się kosztów działalności administracyjnej i podstawowej.

1. Miesięczne koszty jednostkowe działalności administracyjnej i podstawowej (w przeliczeniu na 1 ha powierzchni leśnej) bez środków funduszu leśnego, w wyodrębnionych czterech podgrupach nadleśnictw, kształtowały się w poszczególnych miesiącach na bardzo zbliżonym poziomie (ryc. 2). Średnia roczna wartość tych kosztów wyniosła kolejno w nadleśnictwach: wysokodeficytowych – 32,4 zł/ha, niskodeficytowych – 33,3 zł/ha, niskodochodowych – 34,3 zł/ha oraz wysokodochodowych – 33,0 zł/ha. Z kolei zupełnie inaczej kształtowały się na przestrzeni roku koszty jednostkowe z funduszem leśnym (ryc. 3). Wyraźny podział przebiegu jednostkowych kosztów nastąpił w wyniku przepływu środków funduszu leśnego. Koszty jednostkowe w nadleśnictwach wysokodeficytowych spadły średnio o 8,1 zł/ha, tj. do poziomu 24,3 zł/ha, a w nadleśnictwach niskodeficytowych o 3,0 zł/ha, co dało wartość 30,3 zł/ha. Z kolei w nadleśnictwach niskodochodowych nastąpił wzrost omawianych kosztów z 34,3 do 37,0 zł/ha, a w nadleśnictwach wysokodochodowych z 33,0 do 40,9 zł/ha. Takie zróżnicowanie kosztów było wynikiem prowadzonych rozliczeń z funduszem leśnym.
2. Roczne koszty jednostkowe działalności administracyjnej i podstawowej w poszczególnych nadleśnictwach, w wyniku prowadzonych rozliczeń z funduszem leśnym, uległy znacznemu zróżnicowaniu. W nadleśnictwach deficytowych, w wyniku dopłat netto z funduszu leśnego, nastąpił spadek przeciętnych rocznych kosztów działalności administracyjnej i podstawowej (w przeliczeniu na 1 ha powierzchni leśnej) z 393,7 do 324,4 zł/ha

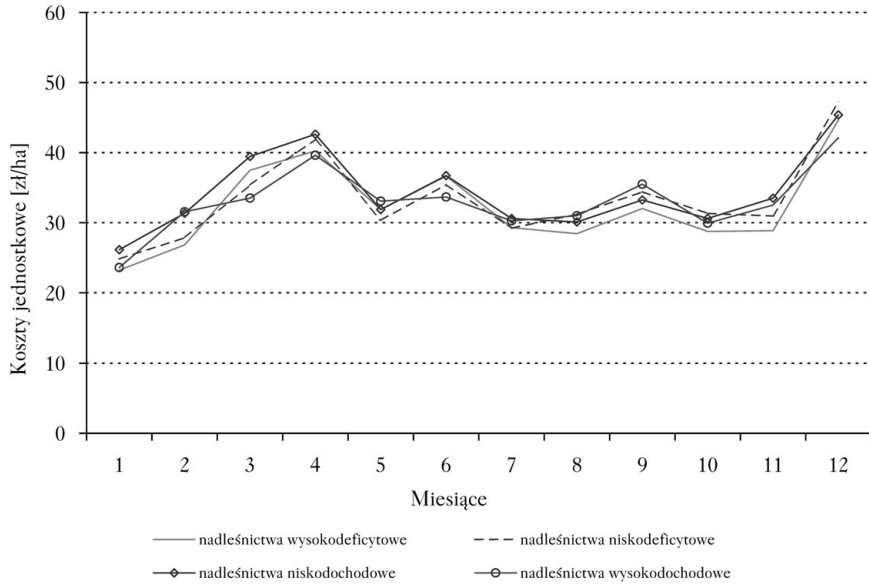
Tabela.

Podział nadleśnictw RDLP w Radomiu na podgrupy według rosnącej ich dochodowości w 1999 r.
 Division of Forest Inspectorates in RDSF in Radom into subgroups according to rising profitability in 1999

Kod nadleśnictwa	Nazwa nadleśnictwa	Plan wyniku działalności administracyjnej i podstawowej bez funduszu leśnego w [zł]	Określenie stanu podgrup nadleśnictw
4	Dobieszyn	-1 600 600	wysokodeficytowe 6 jednostek
14	Radom	-1 353 700	
2	Chmielnik	-1 309 000	
17	Starachowice	-1 212 800	
1	Barycz	-1 199 100	
16	Skarżysko	-1 138 000	
20	Suchedniów	-837 200	niskodeficytowe 5 jednostek
13	Przysucha	-698 900	
8	Kozienice	-568 600	
12	Pińczów	-347 000	
9	Łągów	-168 900	
19	Stąporków	91 300	niskodochodowe 8 jednostek
7	Kielce	204 400	
23	Zwoleń	324 700	
15	Ruda Mal.	343 600	
22	Zagnańsk	382 200	
5	Grójec	439 600	
10	Marcule	521 800	
6	Jędrzejów	612 800	
21	Włoszczowa	822 000	wysokodochodowe 4 jednostki
3	Daleszyce	1 208 300	
11	Ostrowiec Św.	1 722 900	
18	Staszów	1 936 700	
Razem		-1 823 500	

(17,6%), a w niektórych nadleśnictwach z tej grupy wartość kosztów obniżyła się z 471,7 zł/ha nawet do 338,2 zł/ha (28,3%). Z kolei w nadleśnictwach dochodowych, na skutek naliczenia odpisu netto na fundusz leśny, nastąpił wzrost przeciętnych rocznych kosztów działalności administracyjnej i podstawowej z 405,7 do 462,3 zł/ha (13,9%), a w niektórych nadleśnictwach nawet z 428,0 do 539,9 zł/ha (26,1%). Rozliczenia z funduszem leśnym spowodowały wyraźny wzrost wartości kosztów w miarę wzrostu dochodowości nadleśnictw.

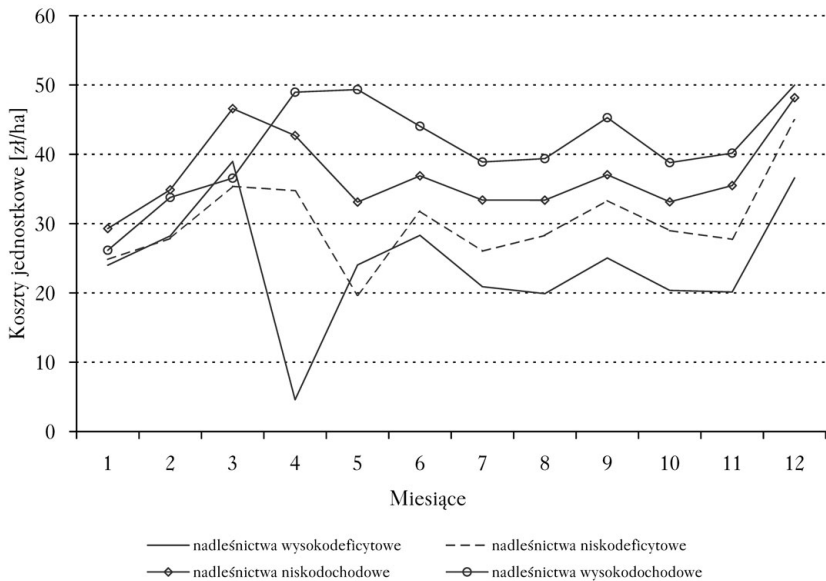
3. Udział wartości rozliczeń netto z funduszem leśnym (różnica między odpisem podstawowym brutto i dopłatą brutto) w kosztach działalności administracyjnej i podstawowej prezentuje tendencję zmian wywołaną wpływem rozliczeń z funduszem leśnym na koszty działalności administracyjnej i podstawowej (ryc. 4). Udział w kosztach dopłaty netto z funduszu leśnego (ze znakiem „-”) spadał wraz ze wzrostem dochodowości nadleśnictw deficytowych z 48,3 do 3,6% (dopłata naliczona) i z 42,7 do 2,9% (dopłata zrealizowana). Z kolei udział odpisu netto na konto funduszu leśnego w kosztach (ze znakiem „+”), ustalony dla nadleśnictw dochodowych, zwiększał wartość wraz ze wzrostem ich dochodowości z 3,8 do 24,2% (odpis naliczony) i z 2,3 do 25,6% (odpis zrealizowany). Zaobserwowane zróżnicowanie między rozliczeniami netto naliczonymi i zrealizowanymi

Ryc. 2.

Koszty jednostkowe działalności administracyjnej i podstawowej bez funduszu leśnego w podgrupach nadleśnictw RDLP w Radomiu w 1999 r.

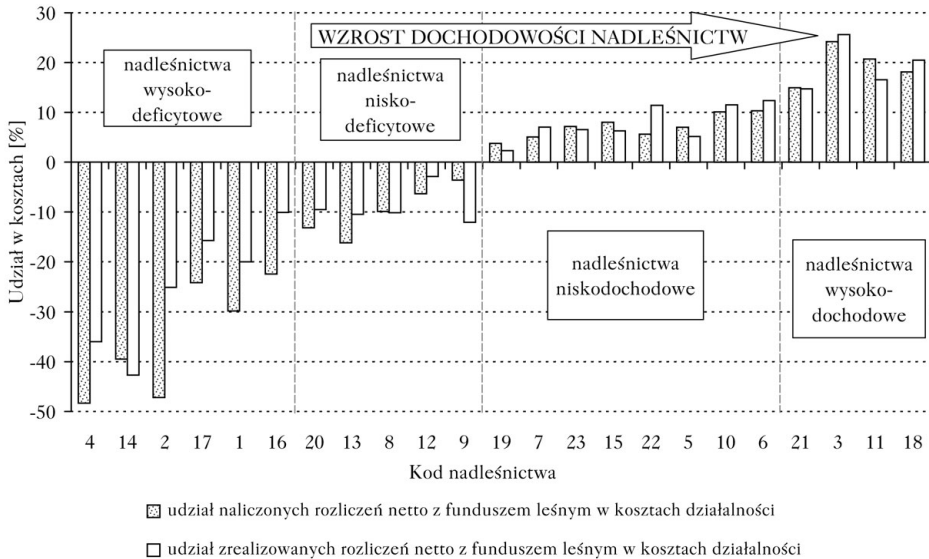
Unit costs of the administrative and core activity excluding Forest Fund in the subgroups of Forest Inspectorates, RDSL in Radom, 1999

Ryc. 3.

Koszty jednostkowe działalności administracyjnej i podstawowej z funduszem leśnym w podgrupach nadleśnictw RDLP w Radomiu w 1999 r.

Unit costs of the administrative and core activity including Forest Fund in the subgroups of Forest Inspectorates, RDSL in Radom, 1999

Ryc. 4.

Udział wartości rozliczeń netto z funduszem leśnym w kosztach działalności administracyjnej i podstawowej w nadleśnictwach RDLP w Radomiu w 1999 r.

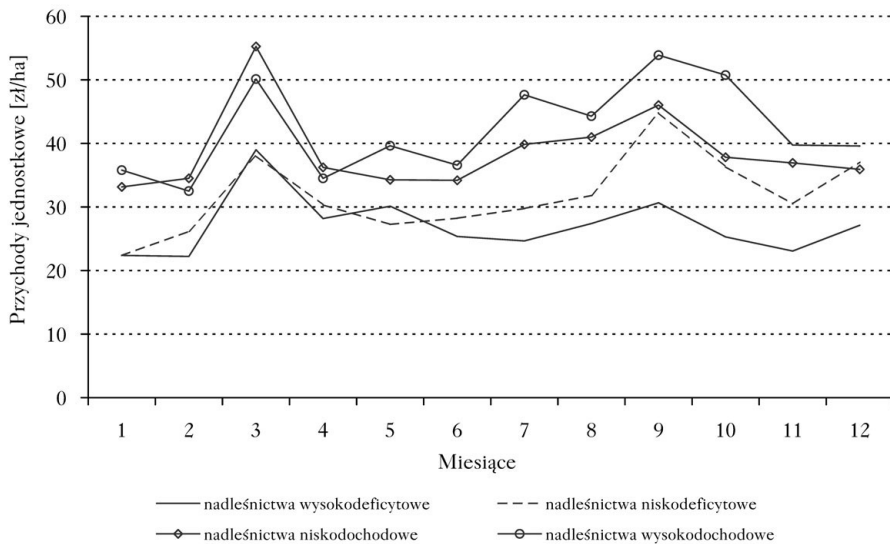
Net value of settlements, including Forest Fund, stated as a percentage of the costs of administration and core activity in Forest Inspectorates, RDSF in Radom, 1999

wynikało z tzw. ręcznego sterowania przy rozdziale środków funduszu leśnego na poziomie RDLP, gdzie w wyniku analizy sytuacji finansowej nadleśnictw, weryfikowano w poszczególnych miesiącach wartość naliczonych rozliczeń netto z funduszem leśnym.

4. Stopień odchylenia wykonania od planu kosztów działalności administracyjnej i podstawowej był coraz większy w miarę wzrostu dochodowości badanych nadleśnictw. Większy stopień przekraczania planu kosztów działalności administracyjnej i podstawowej obserwuje się w nadleśnictwach o większej dochodowości. Nadleśnictwa deficytowe przekroczyły plan kosztów o 1,3% (w tym wysokodeficytowe o 1,1% i niskodeficytowe o 1,6%), natomiast w nadleśnictwach dochodowych plan został przekroczony aż o 5,8% (4,7% niskodochodowe i 7,4% wysokodochodowe). Przedstawiona sytuacja upoważnia do stwierdzenia, iż nadleśnictwa deficytowe charakteryzują się większą dyscypliną finansową w porównaniu z nadleśnictwami dochodowymi.

WPLYW ŚRODKÓW FUNDUSZU LEŚNEGO NA PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACYJNEJ I PODSTAWOWEJ. W praktyce gospodarczej bezpośredni wpływ środków funduszu leśnego na przychody z działalności administracyjnej i podstawowej nie jest wykazywany. Z badań wynika, że:

1. Miesięczne przychody jednostkowe z działalności administracyjnej i podstawowej (zł/ha) są ściśle związane z poziomem dochodowości nadleśnictw (ryc. 5). Zjawisko to szczególnie wyraźnie można było zaobserwować we wrześniu, przy wahaniach przychodów w nadleśnictwach wysokodeficytowych 30,7 zł/ha i 53,9 zł/ha w nadleśnictwach wysokodochodowych (różnica 23,2 zł/ha) i w październiku, przy poziomie przychodów odpowiednio 25,3 zł/ha i 50,7 zł/ha (różnica 25,4 zł/ha). Takie zróżnicowanie przychodów jest istotnym czynnikiem powodującym powstawanie dysproporcji w osiągniętych wyni-

Ryc. 5.

Przychody jednostkowe z działalności administracyjnej i podstawowej w podgrupach nadleśnictw RDLP w Radomiu w 1999 r.

Unit revenues from the administrative and core activity in the subgroups of Forest Inspectorates, RDSF in Radom, 1999

kach działalności między nadleśnictwami gospodarującymi w odmiennych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych, zwłaszcza jeśli zwróci się uwagę na niewielkie zróżnicowanie kosztów bez funduszu leśnego (ryc. 2).

2. Roczne przychody jednostkowe z działalności administracyjnej i podstawowej, jak też miąższość sprzedanego drewna, rosły w miarę zwiększania się dochodowości nadleśnictw. Różnica między nadleśnictwami o najniższych i najwyższych przychodach na jednostkę powierzchni leśnej wyniosła aż 400,6 zł/ha w przypadku przychodów z działalności administracyjnej i podstawowej i 390,4 zł/ha w przypadku przychodów ze sprzedaży drewna. Dysproporcje te wynikały z różnicy w miąższości sprzedanego drewna, która w przeliczeniu na jednostkę powierzchni leśnej, wyniosła odpowiednio: 2,1 m³/ha i 4,3 m³/ha. Można zatem stwierdzić, że stopień dochodowości poszczególnych nadleśnictw w znaczącej mierze zależy od przychodów z działalności administracyjnej i podstawowej, a szczególnie przychodów ze sprzedaży drewna.

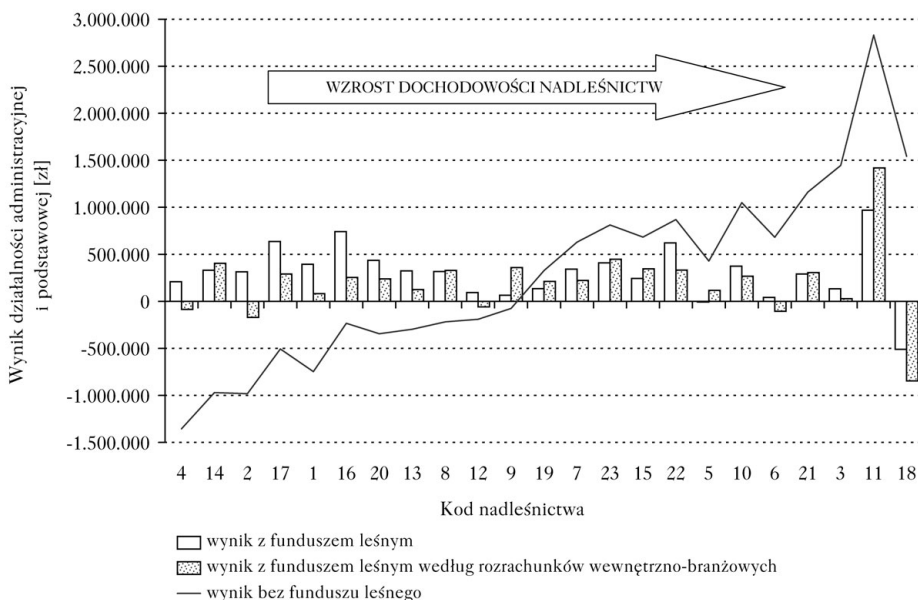
WPLYW ŚRODKÓW FUNDUSZU LEŚNEGO NA WYNIK DZIAŁALNOŚCI ADMINISTRACYJNEJ I PODSTAWOWEJ. Z dotychczasowej analizy wynika, że środki funduszu leśnego mają bezpośredni wpływ na koszty działalności administracyjnej i podstawowej, a zatem środki tego funduszu mają także bezpośredni wpływ na wynik działalności administracyjnej i podstawowej.

1. Miesięczny wynik jednostkowy działalności administracyjnej i podstawowej, w związku z rozliczeniami z funduszem leśnym, średnio w roku (na 1 ha powierzchni leśnej) uległ zwiększeniu w podgrupie nadleśnictw wysokodeficytowych z (-) 5,2 zł/ha do 2,9 zł/ha, czyli o 8,1 zł/ha, a w podgrupie nadleśnictw niskodeficytowych z (-) 1,4 zł/ha do 1,6 zł/ha, czyli o 3,0 zł/ha. Z kolei w nadleśnictwach dochodowych naliczenie odpisów netto na fundusz leśny prowadziło do obniżenia wyniku działalności administracyjnej i podsta-

wowej, przy czym w podgrupie nadleśnictw niskodochodowych wynik uległ zmniejszeniu rocznie średnio z 4,5 zł/ha do 1,8 zł/ha, czyli o 2,7 zł/ha, natomiast w podgrupie nadleśnictw wysokodochodowych z 9,1 zł/ha do 1,1 zł/ha, tj. o 8,0 zł/ha.

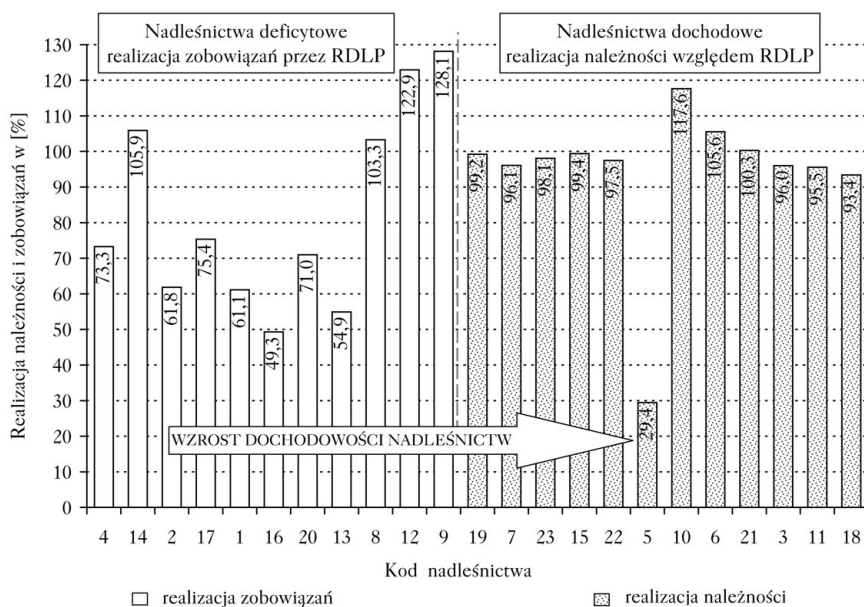
2. Roczny wynik działalności administracyjnej i podstawowej, pod wpływem środków funduszu leśnego, uległ znacznym zmianom (ryc. 6). Na przykład w niskodochodowym Nadleśnictwie Stąporków (kod 19), wartość rocznego wyniku działalności administracyjnej i podstawowej zmniejszyła się z 328 403 zł do 135 144 zł, czyli o 193 259 zł (16,9 zł/ha). Z kolei w podgrupie nadleśnictw wysokodochodowych – Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski (kod 11), roczny wynik działalności zmniejszył się z 2 831 190 zł do 968 759 zł, tj. o 1 862 431 zł (111,8 zł/ha). Odwrotnie natomiast przedstawia się sytuacja w grupie nadleśnictw deficytowych. W związku z naliczonymi dopłatami, w wysokodeficytowym Nadleśnictwie Radom (kod 14), roczny wynik działalności administracyjnej i podstawowej wzrósł z (–) 970 140 zł do 329 761 zł, czyli o 1 299 901 zł (133,4 zł/ha). Z kolei w podgrupie nadleśnictw niskodeficytowych analizowane różnice były mniejsze. W Nadleśnictwie Łągów (kod 9) roczny wynik działalności z funduszem leśnym zwiększył się z (–) 75 206 zł do 64 031 zł, tj. o 139 237 zł (12,2 zł/ha).

REGULACJA PRZEPIYWÓW ŚRODKÓW FUNDUSZU LEŚNEGO W RDLP W RADOMIU. W praktyce nie zawsze naliczone kwoty rozliczeń netto z funduszem leśnym są w całości odprowadzane zarówno przez nadleśnictwa na rzecz funduszu leśnego (do RDLP), jak też przez RDLP w ramach dopłaty z funduszu leśnego dla nadleśnictw. O przebiegu tych rozliczeń informuje stopień realizacji rozrachunków z funduszem leśnym (ryc. 7). Z przytoczonych danych wynika, że zobowiązania w grupie nadleśnictw deficytowych były regulowane przez RDLP w różnym stopniu, a mianowicie w stosunku do 4 z 11 nadleśnictw tej grupy przekraczały 100%, nato-

Ryc. 6.

Wynik działalności administracyjnej i podstawowej w nadleśnictwach RDLP w Radomiu w 1999 r.
Financial result of the administrative and core activity in Forest Inspectorates, RDSF in Radom, 1999

Ryc. 7.

Realizacja rozrachunków z funduszem leśnym pomiędzy RDLP a podległymi nadleśnictwami w 1999 r.
Settlements, including Forest Fund, between the RDSF and Forest Inspectorates in 1999

miast w pozostałych nadleśnictwach regulacja zobowiązań kształtowała się na poziomie 50-75%. Łącznie w skali roku RDLP, względem nadleśnictw deficytowych, zrealizowała 7 687 133 zł, tj. 74,6% rocznych zobowiązań, co dało kwotę niezrealizowanych zobowiązań w wysokości 2 623 622 zł.

Inaczej kształtowała się realizacja należności przez grupę nadleśnictw dochodowych względem RDLP. W większości nadleśnictw stopień regulacji należności wahał się w granicach od 93 do 100% i tylko w 2 z 12 przekroczył 100%, a w jednym nadleśnictwie wyniósł tylko 29,4%. W sumie regulacja należności przez nadleśnictwa dochodowe względem RDLP kształtowała się na poziomie 9 719 449 zł, tj. 91,4% ich rocznej wartości. Tym samym łączna kwota niezrealizowanych należności wyniosła 918 548 zł.

KSZTAŁTOWANIE SIĘ PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ. Z uwagi na fakt, że dodatni wynik działalności gospodarczej nie jest jeszcze równoznaczny z posiadaniem środków pieniężnych, a także ze względu na sytuację zaistniałą w rozliczeniach z funduszem leśnym (nadleśnictwa deficytowe nie uzyskały w całości należnych środków z funduszu leśnego), należało określić bieżącą sytuację finansową nadleśnictw. W celu dokonania takiej oceny wykorzystano trzy wskaźniki charakteryzujące płynność finansową, tj.: wskaźnik bieżącej płynności finansowej, wskaźnik szybkiej płynności finansowej oraz wskaźnik stanu środków pieniężnych. Wskaźniki te zostały obliczone dla poszczególnych miesięcy, oddzielnie dla wyodrębnionych podgrup nadleśnictw.

1. Wskaźnik bieżącej płynności finansowej – informujący o zdolności gospodarujących jednostek do pokrycia bieżących pasywów za pomocą bieżących aktywów, powinien (na podstawie literatury) [Gabrusewicz 2002] kształtować się na poziomie 1,5 do 2,0. W badanych podgrupach nadleśnictw minimalną wartość wskaźnika – 1,5 osiągnęły wszystkie podgrupy nadleśnictw, z wyjątkiem niskodochodowych, dla których w kwietniu, maju i czerw-

cu wskaźnik ten przyjmował nieco mniejsze wartości na poziomie od 1,29 do 1,41. W pozostałych miesiącach natomiast jego wartości mieściły się w granicach 1,55-2,05.

2. Wskaźnik szybkiej płynności finansowej – służący do oceny stanu aktywów o wysokim stopniu płynności (bez zapasów), w porównaniu do podawanego w literaturze [Gabruszewicz 2002] zadowalającego poziomu wahającego się w granicach 1,0-1,2, osiągnął wartości znacznie wyższe, tj. w granicach od 1,15 aż do 2,67.
3. Wskaźnik stanu środków pieniężnych – informujący o stanie środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych, znacznie odbiegał in plus od poziomu uznawanego w literaturze [Winiarski 2000] za racjonalny, tj. wynoszący ok. 0,2. Jego wartości na przestrzeni roku wahały się, w zależności od podgrupy nadleśnictw, od 0,35 do 1,66.

Wartości przedstawionych wskaźników w znacznym stopniu różniły się od podanych w literaturze wartości granicznych i przeważnie je przewyższały. Przyczyną zbyt dużej wartości tych wskaźników były przede wszystkim:

- nadmierny udział należności przeterminowanych w należnościach ogółem,
- niski udział zobowiązań bieżących w finansowaniu działalności nadleśnictw,
- znaczny stan środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych.

Trzeba przy tym uwzględnić fakt, że zarówno zbyt niski, jak i zbyt wysoki poziom tych wskaźników jest niekorzystny dla gospodarujących jednostek.

WPLYW OBOWIĄZUJĄCYCH ZASAD ROZLICZEŃ ŚRODKÓW FUNDUSZU LEŚNEGO NA REALIZACJĘ ZADAŃ GOSPODARCZYCH. Środki funduszu leśnego nie stanowią wyodrębnionego źródła finansowania zadań gospodarczych w nadleśnictwie, a jedynie w zależności od kondycji finansowej nadleśnictw, mogą zasilać dodatkowo stan ich konta lub też go uszczuplać. W tej sytuacji nie można stwierdzić jednoznacznie, w jakim stopniu środki funduszu leśnego wpływają na terminowość i zakres realizacji poszczególnych zadań gospodarczych. Można jednak uczynić to pośrednio, przez analizę stopnia realizacji zadań gospodarczych oraz poziomu wykorzystania środków finansowych przewidzianych na ten cel w nadleśnictwach będących „biorcami” i „dawcami” środków funduszu leśnego.

Z analizy sytuacji wynika, że w większości przypadków nadleśnictwa deficytowe, w porównaniu z dochodowymi, wykazywały mniejsze skłonności do przekraczania planu kosztów zadań gospodarczych, przy jednocześnie większym stopniu realizacji zaplanowanego rozmiaru rzeczowego tych zadań.

Ilustrują to podane niżej dane liczbowe, zgodnie z którymi dla dwóch wyodrębnionych grup nadleśnictw (w kolumnach) podano kolejno procent wykonania planu kosztów zadań oraz procent wykonania zadań rzeczowych:

	nadleśnictwa deficytowe	nadleśnictwa dochodowe
szkółkarstwo	98,3/99,6	102,8/101,3
odnowienia i zalesienia	96,0/98,0	105,7/100,7
poprawki i uzupełnienia	103,9/97,2	114,6/101,2
pielęgnowanie lasu	92,6/100,1	97,1/101,1
melioracje agrotechniczne	115,8/116,2	87,7/81,9
pozyskanie drewna	96,7/102,5	97,4/100,8
ochrona przed zwierzyną	128,2/121,6	135,0/98,5

Przedstawione relacje świadczą o większej dyscyplinie finansowej nadleśnictw deficytowych niż dochodowych. Można to już było zaobserwować na etapie analizy odstępstw wykonania od planu kosztów działalności administracyjnej i podstawowej.

Podsumowanie i wnioski

Badania wykazały, że rola funduszu leśnego, jako instrumentu pozwalającego uwzględnić specyfikę gospodarki leśnej w ramach systemu finansowego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, jest niepodważalna, a jedynie obowiązujące zasady jego funkcjonowania mogą i powinny stanowić przedmiot rozważań i doskonalenia. Wskazują na to uzyskane wyniki badań, które umożliwiają sformułowanie następujących wniosków końcowych:

- ✦ Podstawowym źródłem przychodów nadleśnictw jest sprzedaż drewna, dostarczająca ok. 92% przychodów ogółem w badanej RDLP. Przeciętne przychody roczne ze sprzedaży drewna w 1999 r., kolejno w grupie nadleśnictw deficytowych oraz dochodowych, kształtowały się na poziomie 337,0 zł/ha (przy sprzedaży 2,6 m³/ha) i 468,8 zł/ha (przy sprzedaży 3,6 m³/ha). Zróżnicowanie kosztów działalności administracyjnej i podstawowej, z pominięciem środków funduszu leśnego, było znacznie mniejsze i wynosiło w tych grupach odpowiednio 393,7 zł/ha oraz 405,7 zł/ha. Tak więc podstawowym czynnikiem różnicującym dochodowość badanych nadleśnictw były przychody ze sprzedaży drewna.
- ✦ Wykonanie części zadań gospodarczych w nadleśnictwach deficytowych, bez dofinansowania z funduszu leśnego, byłoby zagrożone. Wynika to ze skali dofinansowania tej grupy nadleśnictw, które przeciętnie wyniosło 69,4 zł/ha, co stanowiło 21,4% całkowitych kosztów działalności administracyjnej i podstawowej. Przy czym z 11 nadleśnictw tej grupy: 3 nadleśnictwa otrzymały dopłatę netto w wysokości od 12,2 do 37,5 zł/ha (3,6 – 9,9% wartości kosztów), w 4 nadleśnictwach była to dopłata na poziomie od 43,9 do 81,8 zł/ha (13,1 – 24,2% wartości kosztów) oraz w następujących czterech nadleśnictwach była to dopłata wahająca się od 90,1 aż do 133,4 zł/ha (29,8 – 48,3% wartości kosztów).
- ✦ W większości przypadków nadleśnictwa deficytowe, w porównaniu z dochodowymi, wykazywały mniejsze tendencje do przekraczania planu kosztów zadań gospodarczych, ale zarazem do większego stopnia realizacji zaplanowanego rozmiaru rzeczowego tych zadań. Widoczne było to m.in. przy pracach z zakresu odnowienia i zalesiania, przy realizacji których w grupie nadleśnictw deficytowych koszty zostały wykonane w 96,0%, natomiast wykonanie rozmiaru zadań rzeczowych wyniosło 98,0%. Z kolei w grupie nadleśnictw dochodowych omawiane wartości wynosiły odpowiednio 105,7% oraz 100,7%. Przedstawione relacje świadczą o większej dyscyplinie finansowej nadleśnictw deficytowych niż dochodowych. Potwierdzają to również wyniki badań stopnia realizacji planu kosztów działalności administracyjnej i podstawowej, według których nadleśnictwa deficytowe przekroczyły plan tych kosztów o 1,3%, natomiast nadleśnictwa dochodowe aż o 5,8%.
- ✦ Środki funduszu leśnego powinny w zasadzie tylko pokrywać w dofinansowywanych nadleśnictwach koszty działalności administracyjnej i podstawowej. W rzeczywistości jednak były one także źródłem dochodów. Dofinansowanie nadleśnictw deficytowych wyniosło bowiem 9 776 653 zł (69,4 zł/ha), z czego 5 918 653 zł (42,0 zł/ha) stanowiące 61% ogólnej wartości pokryło koszty działalności administracyjnej i podstawowej, pozostałe natomiast 3 858 000 zł (27,4 zł/ha) (39%) zwiększyło wyniki tych nadleśnictw. W związku z tym, w nadleśnictwach deficytowych, na skutek dofinansowania z funduszu leśnego, wynik na działalności administracyjnej i podstawowej wzrósł, w przeliczeniu na 1 ha powierzchni leśnej z (-) 42,0 do 27,4 zł/ha (165,0 %). Dla porównania w grupie nadleśnictw dochodowych,

w związku z naliczonym odpisem netto na fundusz leśny, wynik na działalności administracyjnej i podstawowej uległ obniżeniu z 74,8 do 18,3 zł/ha (75,6%). Zjawisko to zmniejsza motywację jednych i drugich grup nadleśnictw do efektywniejszego prowadzenia działalności gospodarczej.

- ✦ Przepływy strumieni środków funduszu leśnego między nadleśnictwami a RDLP odbiegały od wartości naliczonych zgodnie z obowiązującymi zasadami. Z naliczonej wartości dopłaty netto wynoszącej 9 776 653 zł na konta nadleśnictw deficytowych wpłynęło bowiem z funduszu leśnego 7 687 133 zł (78,6% naliczonej dopłaty), pozostała kwota (2 089 520 zł) stanowiła zobowiązanie funduszu leśnego względem grupy nadleśnictw deficytowych. Z kolei nadleśnictwa dochodowe, z naliczonej wartości odpisu netto w wysokości 9 420 600 zł, wpłaciły na konto funduszu leśnego 9 719 449 zł, czyli 103,2% naliczonej wartości odpisu (wynikało to z zaległości płatniczych z lat poprzednich). Takie rozbieżności między wartościami naliczonymi a rzeczywiście zrealizowanymi nie wpłynęły negatywnie na sytuację finansową badanych grup nadleśnictw (potwierdziły to obliczone wskaźniki płynności finansowej). Dzięki takiej regulacji przepływu środków funduszu leśnego na poziomie RDLP, środki otrzymują nadleśnictwa, które ich rzeczywiście potrzebują w danym momencie, a nie nadleśnictwa, którym się one należą z tytułu przewidywanych dopłat na etapie planowania.
- ✦ Obciążenie kosztów produkcji drewna narzutami na fundusz leśny może doprowadzić w przyszłości do takiego wzrostu cen, którego nie zaakceptują odbiorcy surowca drzewnego. Aby uniknąć wynikającego stąd zagrożenia dla samofinansowania działalności nadleśnictw, należałoby w przyszłości:
 - podjąć działania w kierunku rozszerzenia źródeł dochodów funduszu leśnego w celu zmniejszenia uzależnienia gospodarki leśnej od sytuacji na rynku drzewnym,
 - usprawnić system redystrybucji środków funduszu leśnego, zapewniając pokrywanie niedoboru środków finansowych (kosztów) nadleśnictw gospodarujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych, z ewentualną możliwością tworzenia pewnego „normatywnego” wyniku finansowego ze środków tego funduszu.

Wyzwania, jakie stawia przed współczesnym leśnictwem wolny rynek, wymagają ciągłego dostosowywania się systemu finansowego gospodarstwa leśnego do zmieniających się warunków otoczenia. Dotyczy to również Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, a zarazem stanowi przesłankę do podejmowania ciągłych studiów nad możliwymi kierunkami doskonalenia ich systemu finansowego, uwzględniającymi także postulat podporządkowania pozaprodukcyjnych funkcji lasu regułom wolnego rynku.

Literatura

- Bobińska K. 1993. Subsydia kontra mechanizm rynkowy. Zeszyty Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa-Gdańsk.
- Buraczewski A., Fałdowski M. 2003. Gospodarka finansowa w Lasach Państwowych. Las Polski 3: 22-24.
- Dawidziuk J. 2002. Strategiczne kierunki rozwoju Lasów Państwowych. Materiały z III Zjazdu Związku Leśników Polskich w RP, 8-9 listopada 2002 r., Jedlnia.
- Gabrusewicz W. 2002. Podstawy analizy finansowej. PWE, Warszawa.
- Gregorowicz J., Kot R. 1993. Gospodarka finansowa w Lasach Państwowych. Sylwan 3: 21-28.
- Kłoczek A. 1999. Pozaprodukcyjne funkcje lasu jako publiczne świadczenia gospodarki leśnej oraz stany jej równowagi. Sylwan 12: 5-20.
- Petrasova V., Gecovic M. 1995. Rentove vzťahy a ich vplyv na organizacne struktury. Lesnický Casopis 1: 31-37.
- Sochacka-Krysiak H. 1997. Finanse publiczne. Poltext, Warszawa.
- Szyszko L. [red.]. 2000. Finanse przedsiębiorstw. PWE, Warszawa.
- Winiarski K. 2000. Wskaźniki ekonomiczne w ocenie działalności gospodarczej. Prawo Przedsiębiorcy 12: 16-19.

SUMMARY

The Analysis of Forestry Fund Role in the Financial System of State Forests on the Example of Regional Directorate of State Forests in Radom

The different financial results in forest management due to nature and economic conditions in State Forests are compensated by Forestry Fund. On the account of the Forestry Fund some financial resources are cumulated and than distributed for carefully listed outlays on forest operations. This makes possible the realization of positive financial results in particular forest inspectorates. In spite of the significant role of Forestry Fund, its rules gives rise to many reservations, especially if we take into account the market economy. The purpose of the research presented in this paper was to find out the principles assuring effective way for Forestry Fund distribution to separate forest inspectorates. The research was done on the example of Regional Directorate of State Forests in Radom according to 1999 empirical data.

The research has approved the basic role of Forestry Fund as an very effective and specific financial instrument for forest management funding system. However, the rules of the Forestry Fund implementation have to be temporary reviewed and improved.